

"Gebonden als een mens, heeft hij zichzelf benedeed".

En in gedaante gevonden als een mens, heeft hij zichzelf benedeed, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja den dood des kruises.

Phil. 2: 8.

Het zien op Jesus als den Man van Smarten is ons bij de herdenking van zijn lijden niet genoeg. Zoo we niet dieper in het lijdensmysterie indringen, laat 't ons teist gevoel onbevredigd. Wat ons op Golgotha aangrijpt en overmeestert, is toch niet alleen, dat aan den Heiligen geweld wordt aangedaan, dat men moord aan den Zoon Gods durft plegen, en dat het Kruis hout, dat den vloek droeg, zijn sterfensponde wordt, maar het diepst wat ons roert is, dat Jesus zich niet verzet, dat hij die ruwe beulknachten geworden laat, en onder zijn smartelijk lijden en in zijn bitteren dood bijna eeniglijk uitroepen laat hooren, waarin zijn liefde voor anderen spreekt. Het is zo, in 't eind komt ook 't "Mij dorst" en 't "Eli Sabachani", maar eer het sterven reeds half zijn levenskracht aloopte, is 't een bidden om vergiffenis voor zijn moordenaren, een segen toesprenken aan den éénen kruisling, liefdebetoen aan Maria zijn moeder, en een trekken van zijn hart naar Johannes, die onder al zijn jongeren hem de naaste aan dat hart was.

Nu had dit ook louter menschelijk erbarmen kunnen zijn. Christus' Kerk heeft martelaren zien wegsterven, die zelfs te midden hunner doodelijkste smart zichzelf geheel vergaten, en eeniglijk op ander lof bedacht waren. Alleen maar, dan was het onze Holland op den Troon, die dat in hen wrocht en hen hietoe sterkte. En ook, die martelaren waren zelf niet zielezondaren, die enkel in genade roemen konden.

Liefde voor Jesus vraagt daarom, dat we op dit onderscheid tusschen hem en den martelaar steeds nauwkeurig letten zullen. Dat wie zelf aan doen en dood verviel, en dan toch, door wonderse erbarming begenadigd, een heerlijkheid tegengaat, waarin de kroon hem op 't schuldige hoofd zal worden gedrukt, in zijn sterven niet anders dan een overgang is, en bij dien overgang ander lof indachtig blijft, is wel verheven en is wel schoon, maar 't verbaast toch niet. Maar ge doet aan de ere van Immanuel te kort, zoo ge u aldus ook het somber tafereel van Golgotha wilt verklaren.

Immers al wat u 't hooge karakter van de martelaren vertoelt, valt bij Jesus geheel weg. Bij hem is geen sprake van eigen schuld. Hier is niet te denken aan hem bewezen ontfeming. Hier komt geen sterven als doorvang tot eenige heerlijkheid aan de orde. Voor en bij Golgotha is en blijft Jesus de Heilige, die in niets schuldige, bij wien van erbarming Gods over hem geen sprake kon zijn. Tot in zijn jongsten selk is en blijft hij Immanuel, God met ons. Niet eerst door zijn sterven gaat hij in de heerlijkheid in, maar uit de heerlijkheid daarboven was hij bij Bethlehem tot ons nedergekomen.

Het mysterie is hier juist, dat de Zoon Gods gevonden werd als een mens, en dat hij als mens zich in een gehoorzaamheid die tot in den dood stand hield, vernederde.

De martelaar verheft zich in zijn sterven als op engelenvleugelen, Jesus gaat als hij sterft onder den vloek door en voelt zichzelf van zijn God verlaten.

Al zulk omzetten van den Heiland in de martelaarsgestalte is daarom een diep demonische leugen, een o, zo smadelijk zich bezondigen aan de Majesteit van den Zoon Gods.

Immers bij Jesus school het oordeelgrondelijk mysterie juist hierin, dat hij, in de gestaltenisse Gods zijnde, onder zich aantrok; in Goddelijke ontroeting zich ontfemde; en nu alles af, om zich met onze natuur als te ontkleeden; hij die zelf God was, mensch als over één te worden; en dit eeniglijk te doen, niet om verdoelden en ongelukkigen te hulp te komen, maar om schuldigen en onder den doem verzonkenen te redden.

Wie dit niet voelt, er niet indringen kan, en dit niet in zijn volle sinneting gelden laat, blijft op Golgotha een vreemdeling. Hij denkt alleen aan wat voor ons, menschen, liefde en erbarmen is, en past nu dit menschelijk erbarmen op Jesus toe. En juist dat kan niet. Dat ware het deilige doen van Jesus in zijn tegendeel omzetten. Dit is, heusch, in weerwil van onzen val ons inbeelden, dat we er nog recht op hadden, voorwerpen van Goddelijke genade te zijn.

De val was geen ongeval geweest, maar misdadig en schending van Gods majesteit. Een verschuiven van het kleed zijn heiligheid. Een Gods ere te raken. En 't is God willen zijn, en een zelf dingen naar de Kroon waarin zijn Goddelijke hoogheid schittert.

En daarom is en blijft het karakter van Jesus' ingaan in onze natuur, en van zijn zich vernederen als mens tot in den dood, iets geheel eenig, iets dat geheel op zichzelf staat; iets dat niet een menschelijke daad van zelfopoffering te vergelijken is. Hier spreekt een erbarmen, dat alle menschelijke mededogen zeer verre te boven gaat. Hier straalt een ontfeming, dat alle menschelijke ontfeming geheel in de schaduw stelt. Hier geldt 't den Zoon Gods, die in de gestaltenisse Gods zijnde, in ons geslacht inging, en nu, gevonden als mens, zich tot onder vloek en dood vernederd en vernietigd heeft.

O, Gewisselijk, ook als er een martelaar sterft en de eeuwigheid ingaat, is er grjndheid der Egelgen Gods, maar wat betekent die toerijching der Egelgen voor den martelaar, zoo ge het vergelijkt met het Halleluja uit alle Egelgenheeren aan, toen Immanuel van den Olijfborg ten hemel opvoer.

Wat in Golgotha aanschouwd werd, kan onder menschen geen wederga vinden. Onder ons menschen kan de één in rang, in talent, in zedelijke kracht, in vromen zin, in 't oog valend van den ander verschillen; maar toch blijven, wie zoo uiteenloopen, beiden menschen, in natuur en wezen één. Doch juist dit valt hier zoo geheel en ten eenenmale weg. Hier sterft aan het vloekhout een die in de gestaltenisse Gods was, aan wiens volmaaktheid niets taalde, en aan wiens zaligheid niets ontbrak. En in die gestaltenisse Gods zijnde, zag hij weder op ons in zonde, schuld en opzand vergiftigd geslacht, nauwelijks menschelijk meer, in 't demonisch spijnsel vastgeraakt, tegen al wat God is overstaande, met bewondering om voor 't Heilige, maar toch veel meer en veel principieeler met vijandschap tegen al 't Goddelijke bezield.

En nu is dit de uiting, de daad van een Goddelijk erbarmen, waar alle menschelijk

mededogen bij verniet, dat deze Zoon Gods, die in de gestaltenisse Gods was, zich nochtan naar ons heeft toegekeerd, niet maar tot ons, maar in ons is gekomen, in onze natuur, in ons geslacht, in ons schuldig hart, zich aan ons meer dan vermaatschap heeft, zich met ons lotgemeen heeft gemaakt, ons als drenkelingen in den stroom van vloek en dood heeft aangegrepen, en, zoo Immanuel geworden, ons van het bitter verderf heeft gered.

Dit is de zelfvernietiging, dat de zelfvernedering van den Zoon Gods. Niet maar onzer één is hij geworden, maar hij heeft ons in onze vernederde natuur met genade omhield. Hij heeft ons tot zich getrokken en ons aangegrepen, niet zoals eens Adam in het Paradijs was, veelzins heerlijk zoals we eens in 't Vaderhuis zullen juichen, neen, maar in onze vernederde natuur, met al onze zwakheden behept, deze ellende over zich hield, en dit wel altoos buiten eigen zonde, ja, maar dan toch onze zonde op zich nemend, se dragend, en onder den vloek die op ons rustte, zich uitstrekkend, tot het eindelijk van zijn zwaemende en toch heilige lippen op Golgotha weerklonk: "Mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?"

DR. A. K.

Amsterdam, 28 Februari 1913.

Nu de Regeering haar voorstellen tot Grondwetsherziening heeft ingediend, mag ook onzerzijds een woord van lof en hulde haar niet worden onthouden voor het vele goede, dat ze daarin ons aanbiedt.

Voorzover deze Grondwetsherziening zuiver politieke quaesties raakt, is het hier niet de plaats om in een beoordeeling te treden van het belang der voorgestelde wijzigingen. Maar wel is het de vraag, in hoeverre de religieuze en kerkelijke belangen, waarvoor we als kerkelijk orgaan ook op politiek gebied hebben op te komen, door deze Grondwetsherziening zullen bevorderd worden.

Dat geldt in de eerste plaats de vraag, die heel de staatkunde beheerscht, of beliden en erkend zal worden, dat het gezag van God afdaalt. Onze kostelijke Geloofsbelijdenis spreekt het zoo schoon uit: "wij gelooven, dat onze goede God, uit oorzaak der verdorvenheid des menschelken geslachts, Koningen, Prinsen en Overheden verordend heeft". Een weerklink van die belijdenis werd nog altoos gevonden in de sacramentele formule, waarmee alle wetten aangevonden: Wij Wilhelmus, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden. Maar deze formule was nergens wettelijk voorgescreven en mist grondwettigen steun. Gelijk het Handelsblad het deze dagen schamper uitdrukte, deze formule was "een willekeurige insluipsel". Een liberaal of radicaal Ministerie zou dit "willekeurige insluipsel" kunnen afschaffen, omdat het nergens wettelijk was voorgescreven. Het is daarom een daad van hoog belang, dat de Regeering voorgestelde deze formule vast te leggen en daarbij als motief aangaaf, dat "de erkenning, dat alle macht van God is, ook in de Grondwet niet behoort te ontbreken". Het teekent, dat in de Grondwet zelfs de naam van God nergens wordt genoemd. En 't teekent ook, dat wel geen voorstel der Regeering met zoo bitteren haat door de liberale pers is ontvangen, als juist dit.

Niet minder zijn we in de tweede plaats de Regeering dankbaar, dat ze de voorstellen der Grondwetsherzieningscommissie in zake Art. 192 overnam en daarmee de leuze van Groen: de vrije school regel, de openbare school aanvulling, in de Grondwet wil sanctionneeren. Al is het toch volkomen juist, dat de "vrije school" en de "openbare school" niet identiek zijn met "christelijke" en "onchristelijke", omdat een "christelijke" staatschool even goed denkbaar is als een "onchristelijke" vrije school, toch zal, wie niet met abstracties reekent, maar met de werkelijkheid, wel degelijk erkennen, dat het hier gaat om de kroon te zetten op de worsteling, die meer dan een halve eeuw voor ons Christelijk onderwijs is gestreden. Een "christelijke staatschool" moge op zichzelf denkbaar wezen en bestaan hebben in de dagen onzer Republiek, toen de Overheid professie deed van de Gereformeerde religie, ze is ondenkbaar nu de Overheid den band met Gereformeerde Kerk verbrak en tegenover de Kerken een neutraal standpunt innam. Een Christelijke staatschool is alleen mogelijk, wanneer er een staatskerk is. Maar een staat, die geen bepaalde Kerk voor de ware verklaart, kan op de school, die van hem uitgaat, de christelijke belijdenis ook niet handhaven. Wie voor het Christelijk onderwijs strijdt, moet daarom wel tot de vrije school zijn toevlucht nemen. Zoo is de vrije Christelijke school het noodzakelijk gevolg geweest van de ontbinding van het huwelijk tusschen Staat en Kerk. Hierin juist komt het Christelijke standpunt der Regeering uit, dat ze niet de neutrale staatschool op den voorgrond wil stellen, maar omgekeerd, door de vrije school als de ware te proclameeren, de ontwikkeling van de Christelijke school eer wil bevorderen dan tegenwerken. En hierin ligt voor de Christelijke Kerk een levensbelang. Door het uit te spreken, dat de ouders over de geestelijke richting van de opvoeding hunner kinderen hebben te beslissen, en dat de school daarom van de ouders heeft uit te gaan, steunt ze tegelijk de Kerk. De Kerk toch kan bij den doop de ouders verplichten om voor een christelijke opvoeding hunner kinderen te zorgen, en toezicht oefenen, dat aan deze belofte wordt voldaan. Zoo alleen kan de toekomst der Kerk verzekerd worden, want die toekomst hangt af van den geest, waarin het opkomend geslacht geleid wordt.

Evenzoo zijn we dankbaar, dat de Regeering voorstelt Art. 193 in dien zin te wijzigen, dat ook hier duidelijk uitkomt, dat de armenzorg niet in de eerste plaats taak en roeping is der Overheid, maar van de Kerk en de particuliere liefdadigheid. Alleen voorzover beide niet toereikend om in de behoefte aan armenzorg te voorzien, zal de

Overheid kunnen optreden. De thans nog geldende redactie van dit artikel: "Het armenzorg is een voorwerp van aanhoudende zorg der Regeering" kan, ook al was het niet zoo bedoeld, den indruk geven, alsof de armenzorg in de eerste plaats roeping was der Overheid. Door uit te spreken, dat de kerkelijke en particuliere liefdadigheid geroepen zijn in de behoefte aan armenzorg te voorzien, en de Overheid alleen aanvullend heeft op te treden, wanneer de Kerk en de particuliere liefdadigheid haar roeping verzuimen, wordt in de Grondwet een beginsel neergelegd, dat de kerkelijke armenzorg weer tot haar eere doet komen.

Datzelfde heeft de Regeering niet minder gedaan door bij de bepalingen omtrent het kiesrecht in de Grondwet op te nemen, dat dat kerkelijk-bedeeld niet van het kiesrecht zullen uitgesloten zijn. "Wanneer toch, zegt de Regeering in haar toelichting, een Kerkgenootschap zijn leden ondersteunt, is dit te beschouwen als een invendige aangelegenheid, welke op één lijn te stellen is met hulp door familieleden onderling aan elkaar verstrekt". Indien men meenen mocht, dat deze erkenning van het gansch eigenaardige karakter, dat de kerkelijke armenzorg draagt, op aller instemming zou kunnen rekenen, behoeft men slechts te lezen wat van het deftige Handelsblad tot het vuurroode Volk juist tegen deze bepaling geschreven is, om te voelen, van hoeveel belang het is, dat deze Grondwetsherziening van een Christelijke regeering uitgaat. Het Volk noemde deze "bepaling een kunstmatig bevorderen van de macht der geestelijkheid, een laten optreden van den Staat als propagandist der Kerken," en voegde daaraan de hatelijkheid toe: "Hoopt het klerikale bewind wellicht op deze wijze voor zich een kuddige gehoorzaam stembusse te reserveeren?"

Natuurlijk doet het ons leed, dat de Regeering, ook al stelt ze enkele wijzigingen in hoofdstuk VI voor, Art. 171 niet aanorst. Zelfs de amptatie, die de Minister in de Tweede Kamer had toegezegd, bleef achterwege. Een da capo dus van wat bij de Grondwetsherziening in 1887 geschiedde. Toen had de Grondwetsherzieningscommissie ook een voorstel tot wijziging van Art. 171 gedaan en was dit door de Regeering aan vankelijk zelfs overgenomen, maar zoodra de discussies over dit onderwerp in de Tweede Kamer waren begonnen en het wel bleek, dat een veel radicaler herziening van Art. 171 te wachten stond dan de Regeering wilde, trok ze haar voorstel tot wijziging van dit artikel in en liet de zaak zooals ze was.

Ook thans blijft het Kerkelijk vraagstuk onopgelost. Aan wien schuld dit te wijten is, zal wel voor ieder duidelijk genoeg zijn. Het zijn de predikanten der Hervormde Kerk, die een spaak in het wiel hebben gestoken. We vrezen, dat er een tijd zal komen, dat ze hiervan spijt genoeg zullen hebben. Een geronde en ook voor de Hervormde Kerk niet ongewenschte oplossing van deze quaestie ware nu onder een Christelijk Ministerie te bereiken. Als in de toekomst een liberaal-radicaal Ministerie Artikel 171 verbeteren gaat, zal de Hervormde Kerk er minder wel bij varen. Bleek niet reeds in 1887, dat er heel wat leed in de Kamer waren, die alle bestaande recht van de Kerken op deze Staatsubsidie ontkenend, dit artikel eenvoudig schrappen wilden, en wel schrappen zonder eenig equivalent aan de Kerken uit te keeren?

Voor onze eigen Kerken zijn we er niet rouwig om, dat de in uitricht gestelde subsidieering uit de Staatskas er niet komt. We hebben die Staatsubsidie nooit een begeerlijk goed voor onze Kerken geacht. Oorecht schuilt in den bestaanden toestand aan zekker. Dat we als op twee na de sterkste Kerkengroep in ons vaderland geen cent ontvangen uit de Staatskas, terwijl we wel mee moeten bijdragen voor de subsidies aan de andere Kerken, is stuitend onrecht en we betreuren het, dat de Regeering geen moed had om althans aan dat onrecht een einde te maken. Maar voor onze Kerken zijn we dankbaar, dat de verleiding, die in het aanbod van die Staatsubsidie schuilt, haar gespaard bleef. Moge thans een krachtige en sterke actie in onze Kerken, om overal de predikantstractementen te verhoogen, aan de Regeering en aan heel ons volk toonen, dat we ook zonder Staatsubsidie in staat zijn voor onze Dienaren des Woords te zorgen, en dat zelfs beter zullen doen dan een Kerk, die, terwijl ze zelve meer dan een miljoen subsidie ontvangt, zelfs de kleinste bijdrage aan haar zusterkerken benijdt.

Ouders of getuigen?

IV.

Indien de Kerk alleen te doen had met zulke doopleden, bij wie alle "signa pietatis", gelijk onze vadersen het uitdrukten, d.w.z. alle kentekenen van vroomheid, ontbraken en die door hun handel en wandel veelteer toonen geen lust te hebben in den dienst des Heeren, dan zou de beslissing niet moeilijk wezen. De Kerk kan dezulken niet langer als "leden der gemeente" erkennen; ze verloothenen hun doop, ze weigeren naar de ordinaanties des Heeren te leven, ze worden practisch als ongeloofigen openbaar, en ze behooren daarom niet, ook niet als zoogenamde doopleden, door de gemeente erkend te worden. En wanneer dezulken dan toch met hun kinderen ten doop zullen komen, zou de Kerkraad het verbod Gods ontfangen door aan dien wensch te voldoen. Vooral onze Kerken, die met de valsche idee van de volkskerk gebroken hebben, en protesteren tegen de fictie, waarvan deze volkskerk uitgaat, mogen die fictie niet in haar eigen boezem weer toelaten. Het verbod Gods is te heilig, dan dat men zich met de uitvlucht mag behelpen,

dat deze menschen toch nog als leden der Kerk geboekt staan en daarom aan hun kinderen de doop niet mag onthouden. Het is volkomen juist, wat de Synode van Amsterdam heeft opgemerkt, dat de kinderen van leden der Kerk recht hebben op den doop en die doop hun niet mag geweigerd worden, mits hierbij maar niet vergeten worde, dat evenzeer vaststaat, dat de Kerk degenen die als ongeloofigen openbaar zijn geworden, niet als leden, ook niet als doopleden, erkennen mag, en doet ze dit toch tegen Gods ordinaantie in, het een stapelen zou zijn van zonde op zonde, wanneer ze aan de kinderen dezer ongeloofigen den doop ging bedienen.

Ietusschen staat men in de practijk telkens voor geheel andere gevallen, als waarop we hier wezen, en het zoo zeker hoogst onbillijk zijn uit het feit alleen, dat iemand geen belijdenis des geloofs durft afleggen, de conclusie te trekken, dat hij daarom alleen reeds een ongeloofige was. Wat de Apostel Judas schrijft: ontfemt u wel eeniger, onderscheid makende, maar behoudt anderen door vrees, is de gulden regel, die bij elke oefening der tucht en dus ook hier moet worden toegepast. Alle gevallen over één kam te scheren en naar een vasten regel allen, die geen belijdenis des geloofs op volwassen leeftijd afleggen, als ongeloofigen buiten de gemeente te sluiten, zou niet alleen hoogst onbillijk wezen, maar ook ingaan tegen het Woord Gods, dat juist wil, dat we onderscheid zullen maken. In het gebed bij de bevestiging der ouderlingen, aan wie de oefening der tucht is opgedragen, wordt dan ook uitdrukkelijk gebeden, dat God nu meer en meer geve de gave der onderscheid, omdat deze gave hun voor hunne bediening zoo noodig is. Wie die gave mist, kan de gemeente Gods niet regeren, hij kan bovenal de tucht niet behoorlijk toepassen.

Ook hier moet dus onderscheid gemaakt worden tusschen degenen, die met barmhartigheid en ontfeming moeten geholpen en gedragen worden, en degenen, die men door vrees en dreiging met straf moet trachten te behouden. En daarvoor is te meer reden, omdat de schuld van dit nietdoen van belijdenis des geloofs niet altoos schuilt bij deze doopleden zelf, maar gevolg is van allerlei verkeerde voorstellingen, die in de kringen, waarin ze worden opgevoed, heerschen omtrent het doen van belijdenis des geloofs en het toetreden tot het Avondmaal; voorstellingen, die vooral bij een teeder en schuchter gemoed oorzaak kunnen zijn, dat men tot die belijdenis des geloofs niet durft komen. En niet zoo zelden zijn de gevallen, waarin de Kerk zelf hiernede aan schuld staat, omdat de predikant of niet genoegzaam de verbondsgedachte in de bediening des Woords tot haar recht laat komen of zelfs erger nog door een ziekelijke mystieke prediking deze juiste voorstellingen voedsel heeft geschonken. Het zoo meer dan onbarmhartig wezen, wanneer de Kerk in zulke gevallen de tucht gijng gebruiken en, in plaats van zulke kranten te genezen door de medicijn van Gods Woord, hen als verrotte leden uit de gemeente ging afsnijden.

Zulke gevallen komen in het zuiden en het midden van ons land zeldzaam voor, omdat daar de algemeene regel is dat ieder, die niet openbaar met de Kerk wil breken, op volwassen leeftijd belijdenis doet. Hier dreigt veelteer het gevaar, dat met deze belijdenis des geloofs dikwijls niet genoeg ernst wordt gemaakt. Men scheidt, wat de Kerk steeds heeft saamgevoegd, de belijdenis des geloofs en de toetreding tot het Avondmaal. Hoe klaar en duidelijk in onze liturgische formulieren ook staat uitgeproken, dat wie ten Avondmaal begeert te gaan vooraf belijdenis des geloofs moet doen, en die belijdenis derhalve een fictie en onwaarheid is, wanneer men niet beoelt ten Avondmaal toe te treden, toch heerscht hier nog maar al te vaak de voorstelling, dat deze belijdenis des geloofs en het Avondmaal al zeer weinig met elkaar te maken hebben. Belijdenis des geloofs is dan niet anders dan een verklaring, dat men met het geloof, d.w.z. de geloofsbelijdenis der Kerk, instemt, daartegen geen bezwaar heeft, die belijdenis voor waarachtig houdt. Dat deze geloofsbelijdenis der Kerk zelve aanvangt met het plechtige: wij gelooven met het hart en belijden met den mond wordt dan over het hoofd gezien. Een "historisch geloof", gelijk men het noemt, is voor deze belijdenis voldoende, ook al heeft het hart er niets mee te maken. De regel, dat de Kerk over het hart niet oordeelen kan en derhalve moet afgaan op wat de mond belijdt, wordt dan in dezen zin misduid, dat ook voor wie zelf deze belijdenis aflegt, het er niet toe doet, of hij met het hart geloof. Men legt dan belijdenis des geloofs af, omdat men lang genoeg op catechisatie geleerd heeft en zijn catechismus nu "kent"; omdat men vóór zijn trouwen lid der gemeente wil worden, om straks zijn kinderen te kunnen laten doopen; omdat men niet wil stemmen bij de keuze van de ambtsdragers en de volle rechten van een gemeentelid hebben wil. Maar natuurlijk mag zoo iemand dan nog niet ten Avondmaal gaan, want voor het toetreden tot het Avondmaal wordt méér geëischt; om daar te kunnen azen, moet men in geheel anderen zin een "geloofige" geworden zijn, d.w.z. moet men zeker zijn van zijn bekering, moet men gelooven met het hart, moet men weten tot het volk Gods te behooren. Natuurlijk is het al heel sonderling, dat degenen, die er zoo over denken, er toch geen bezwaar inzien, al komen ze nooit ten Avondmaal, wel met hun kinderen ten doop te komen. Alsof doop en avondmaal niet teekenen en zegelen waren van hetzelfde genadeverbond; alsof wie voor zichzelf het Sacrament van het Avondmaal niet durft ontvangen, omdat hij nog geen "geloofige"

is, wel het recht zou hebben om den doop voor zijn kind te ontvangen, dat alleen als "raad der geloovigen" den doop ontvangen mag; alsof hierin niet de stuitendste tegenspraak lag, dat men bij den doop als geloofige optreedt en bij het Avondmaal als ongeloofige wegblijft.

In het Noorden van ons land, waar de lijnen veel scherper worden doorgetrokken en de betekenis van de belijdenis des geloofs nog veel beter wordt doorzien, wil men van zulk een scheiding tusschen het doen van belijdenis des geloofs en het toegaan tot het Avondmaal dan ook niets weten. Men is daar te kloek en te beslist Gereformeerd, om zoo het lidmaatschap der Kerk te verlagen tot een uitwendig lidmaatschap. Wie belijdenis des geloofs aflegt, doet dit met geen ander doel dan om tot het Avondmaal toegelaten te worden, en gaat ten Avondmaal, wanneer des Heeren dood gedacht wordt. En daarom wordt de belijdenis des geloofs dan ook niet opgevat als een bloot instemmen met de belijdenis der Kerk, een voor waar houden van wat de Kerk ons geleerd heeft, ook al heeft het hart er geen deel aan, maar wordt nog besef en gevoeld, dat wat men met den mond belijdt, ook met het hart moet geloofd worden. Wie niet voornemens is ten Avondmaal te gaan, legt ook geen belijdenis des geloofs af. Men wil niet met een leugen voor God en de gemeente optreden.

Op zich zelf is dit uitzinnend, het is echt Gereformeerd gedacht, het handhaaft wat God in zijn Woord verbonden heeft, en er zoo tegen deze opvatting geen het minste bezwaar bestaan, wanneer men in het Noorden bij de toepassing van den regel: wie belijdenis doet gaat ten Avondmaal, maar niet twee dingen uit het oog verloren had: vooreerst, dat het doen van belijdenis een Goddelijke plicht is, die krachtens den doop op elk volwassen lidmaat der gemeente rust, en ten tweede, dat we ten Avondmaal komen niet om daar te belijden, dat wij zulk een sterk geloof hebben, maar juist omgekeerd, om voor ons zwak en gebrekkelijk geloof versterking van God te ontvangen. Of liever, de fout schuilt hierin, dat men de belijdenis des geloofs opvat, alsof men openlijk voor de gemeente belijdenis kwam, dat men verzekerd was een kind Gods te zijn, deel te hebben aan de genade van Christus, de vergeving der zonden te besitten. Men vergeet dan, dat Christus niet aan Petrus gevraagd heeft: wat geloof ge van u zelf, zijt ge een kind van God of niet? maar dat Hij gevraagd heeft: wat geloof ge van My? Wie My belijden zal voor de menschen, dien zal ik belijden voor mijn Vader in de hemelen. Belijdenis des geloofs is een belijden van den naam van Christus, een belijden, dat men geloof, niet alleen met het verstand, maar ook met het hart, dat Hij voor ons is de Zaligmaker en Redder onzer zielen. En evenzoo komen we bij het Avondmaal niet om openlijk getuigenis af te leggen van onze bekering, maar om gedachtenis te doen van Christus dood als de eenige offerande voor onze zonden geschied, waarop al onze hoop en ons vertrouwen gevestigd staat. Indien dit maar klaar en duidelijk wordt ingezien, dan zou voor menigeen het bezwaar om belijdenis te doen, terstond weg vallen. Want wie waarlijk geloof, hoe zwak en onvolkomen dat geloof ook zijn moge, zal toch nooit behoeven te aarselen om in dien zin Christus te belijden. En dat dit de juiste en Schriftuurlijke opvatting van de belijdenis is, toont duidelijk genoeg al wat het Nieuwe Testament ons leert. Dat is de belijdenis, die Christus zelf van zijn discipelen heeft gevraagd; dat is de belijdenis die de Apostelen en Evangelisten hebben gevraagd van ieder, Jood of heiden, die ze in de gemeente opnamen. Er is nooit gevraagd: geloof ge, dat ge een kind Gods zijt, dan zal ik u doopen, maar geloof ge in Christus als uw Heiland en Verlosser. Dat op die vraag alleen door een kind Gods in oprechtheid met ja kan geantwoord worden, spreekt vanzelf. Maar al maakt het wat de zaak zelf betreft geen onderscheid, het maakt wel onderscheid voor dengene, tot wien deze vraag gericht wordt. Indien Christus na Petrus' diepen val hem gevraagd had: zijt ge toch een kind van God, weet ge, dat ge toch een uitverkorene zijt? het antwoord zou Petrus wel moeilijk gevallen zijn. Christus vraagt hem: Hebt ge mij lief, en op die vraag kan Petrus antwoorden: Heere, gij weet alle dingen, gij weet, dat ik u liefheb.

Just omdat men deze Schriftuurlijke opvatting van de belijdenis des geloofs heeft losgelaten en daarvoor in de plaats heeft geschoven een geheel andere opvatting, is men oorzaak geworden, dat bij zooveel bezwaar bestaat om belijdenis des geloofs af te leggen. Voeg daarbij, dat ook de roeping en plicht om belijdenis des geloofs af te leggen, niet meer in de bediening des Woords en in de catechisatie op den voorgrond werden gesteld, en de oorzaken van de krankheid der Kerk zijn u blootgelegd. Zoo stult men dan telkens op gevallen, waarin men te doen heeft met doopleden, die trouw opgaan onder de prediking des Woords, wier wandel in de vrees des Heeren is, bij wie de "signa pietatis", de teekenen der vroomheid, niet ontbreken, maar die toch geen belijdenis des geloofs durven afleggen, omdat ze, gelijk onze vadersen te Dordt het uitdrukten, "het levend geloof in Christus, het zeker vertrouwen des harten, den vrede der consciëtie, de betrachtling van de kinderlijke gehoorzaamheid, den roem in God door Christus in zich nog niet krachtiglijk genoeg beviden". Dezulken voor ongeloofigen te verklaren en uit de gemeenschap der Kerk uit te sluiten, zou zeker niet mogen. Er moet aan dezulken gearbeid worden met alle teederheid en zachtmoedigheid om ze beter te onderrichten; ze moeten geweten worden niet alleen op hun roeping, maar ook hun bezwaren moeten onderwangen en

weggenomen. Heerlijke bete die niet om moet voor te worden. Zoo naar het voor hier geen son is, maar een s keerd inzicht en het Avond vallen nu, en Amsterdam b men niet zegg onders buiten zijn. De ope ontbreekt, ma zeggen, dat de openbaren. In kant of kerk spreek, willen hoe zwak he ernst van hu waarborg, dat gein godzali en wanneer z begeren, dan of superstitie, ren de verzeg gereen. Dat ze niet openlijk Christus een z het genademid zelf van veel f geordenden w voetstoots toeg deze toestand Maar zoolang en op den w tracht te breu geloovigen" bi hun kinderen der genade w bij den doop s dat de weldad niet te eng s veler zoo ri deeld, geldt o een grens, ee Kerk mag woi ligheid van he worden, en di te handhaven. de ouders met ongehoorsamen openbaar gewi het geval is; deel der Heid vigen houden i hun kinderen hebben onze met name tege ook hier zond een op zichse volgend artikel

F. J. J. BUTT
DER FUNCTIE

Na het, in u dend hoofdstuk, zijn essay over i hier en daarna s ik wil trachte te geven.

Is ieder "org men denke ween aan ook 'n cel stof, BUTTEND grena tusschen het een "denk van een orgaan van een deel ee Zulk een ver ik zou willen n

Is zulk een v de functies of of leden van t evenzeer acht levende stof se de organen, die immaterieele of bewustzijn en de Zulk een toeker de leer van de nieuwen vorm valt toch sam levende stof, a "psyche" of ziel

Heelenden de et hylarisme of le nog geen versc stof, het begrip levende het ook mij v of psychisch le sonder meer, d toe te lichten, hij "levende" s begrip overwarrd. Ook BUTTEN levensverrichting nadrukkelijk ze organen beslote overeenkomst.

Herinneren w zijn besinning weescht te le functies of verr tich zijn te ve ken daartoe bi het bovenstaand zijn denken de

Het kan, bij tusschen doode "mechanisch-ma zin, dat dese fu van doode stof, scheiding, in he of "onstafelijke en "zielig" of niet zijn een s Bij lezing v vermoeden tot

Het resultaat dok van eigen mededeelt, dat gen der organ grondwerkzaam deze facities, s